

PRETHODNA SAOPŠTENJA

UTICAJ ŽIVOTNE SREDINE, NACIONALNE PRIPADNOSTI I OBRAZOVANJA NA STOPU DOJENJA U OPŠTINI BOJNIK

Milomir LJUBIĆ, Bratislav ĐORĐEVIĆ
i Jasmina ZDRAVKOVIĆ-JOVANOVIĆ

Dom zdravlja u Bojniku

Humano mleko je optimalna hrana za odojčce do 6. meseca života i nemoguće ga je u potpunosti nadomestiti nikakvom industrijskom adaptacijom.

Na području koje pokriva Dispanzer (opština Bojnik) utvrđivali smo ukupnu stopu dojenja (StDo), kao i StDo pojedinih socijalnih kategorija majki (selo: grad; Srbi: Romi; osnovni: srednji: visoki stepen obrazovanja).

Retrospektivnom analizom kartoteke posmatrali smo uzorak od 681 odojčadi rođenih u periodu 01.01.1996. - 31.12.2000. god. Optimalno dojenom (OpDo) smatrali smo decu dojenju 6 i više meseci.

Utvrđili smo da ukupna StDo iznosi 66,51%. Ovakav procent dece dojene 6. i više meseci je za 13,5 veći nego u periodu 1992-1996. god. Istovremeno 32,7 % dece je dojeno 12 i više meseci a u trećem mesecu života 84 % dece je bilo na prirodnoj ishrani. Ispitivanjem StDo pojedinih socijalnih kategorija našli smo da majke iz grada (69,48%) i Romkinje (70,88) duže doje od majki sa sela (65,17%) i Srpkinja (65,09%). Nije bilo razlike u dužini dojenja između majki sa osnovnom školom i srednjoškolki. U grupi visoko obrazovanih bilo je svega 7 majki. Nismo dokazali da su uočene razlike statistički značajne.

Rezultati nam pokazuju da je dosledno prihvatanje i sprovođenje inicijative WHO/UNICEF za podršku dojenju od strane svih zdravstvenih radnika dovelo do povećanja StDo na 66,51%. Na socijalne kategorije kod kojih je uočena niža StDo treba obratiti više pažnje u daljem procesu zdravstveno-vaspitnog rada.

Ključne reči: podrška dojenju, stopa dojenja, selo, grad, Srbi, Romi

Uvod

Nema dileme "zlatno pravilo" ishrane odojčadi je da je majčino mleko hrana koja omogućava optimalan razvoj deteta do šestog meseca/ Humano mleko je jedinstveno po svom sastavu i ne može se reprodukovati industrijskom adaptacijom kravljeg mleka (*Filipović, 1991*). Svi lekari i zdravstveni radnici u našem Dispanzeru edukovani su u akciji WHO i UNICEF-a

za podršku dojenju. Navedenu inicijativu WHO započela je 1992. god. a do 1997. god. završena je edukacija naših radnika. Na nama je da autoritetom struke i snagom naučnih činjenica uverimo majke da u što većem broju i što duže doje.

Cilj

A. Utvrđivanje stope dojenja (StDo) i upoređivanje sa stanjem pre i posle prihvatanja BFHI.

B. Istraživanje u kojoj meri na dužinu dojenja utiču: 1) životna sredina (grad, selo); 2) nacionalna pripadnost (Srbi, Romi) i 3) stepen obrazovanja (osnovna, srednja i visoka škola) i da tako definišemo kojim socijalnim kategorijama pripadaju majke koje najmanje doje.

Metodologija

Retrospektivno smo analizirali sve zdravstvene kartone dece rođene od 01.01. 1996. do 31.12. 2000. god. na uzorku od 681 odojčeta oba pola, podatke o dužini dojenja dobili smo iz rubrike "sistematski pregledi odojčadi". Odojčad koja nisu donošena u savetovalište svrstana su u posebnu grupu (NP). Ostala odojčad su svrstana u grupe: koja nisu dojena ili su dojena 1 mesec; dojena 3; dojena 6; dojena 9 i dojena 12 i više meseci. Kao optimalno dojena (OpDo) smatrana su odojčad dojena 6 i više meseci.

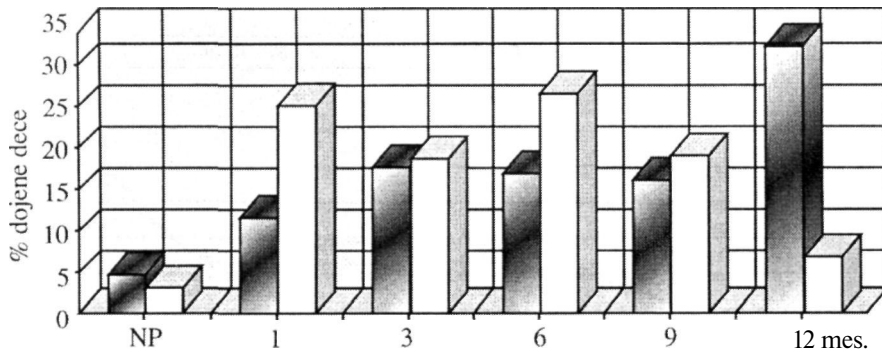
Rezultati

A. Analizom celokupne populacije odojčadi rođene u posmatranom periodu utvrdili smo da od ukupno 681 odojčeta: 28 pripada grupi NP 4,11 % NP; 78 ili 11,45% nije dojeno ili je dojeno 1 mes.; 122 ili 17,91% dojeno 3 mes.; 116 ili 17,03% dojeno 6 mes.; 110 ili 16,15% dojeno 9 mes.; 227 ili 32,70% dojeno 12 i više mes. (tabela 1, dijagram 1).

Tabela 1. Ukupna stopa dojenja

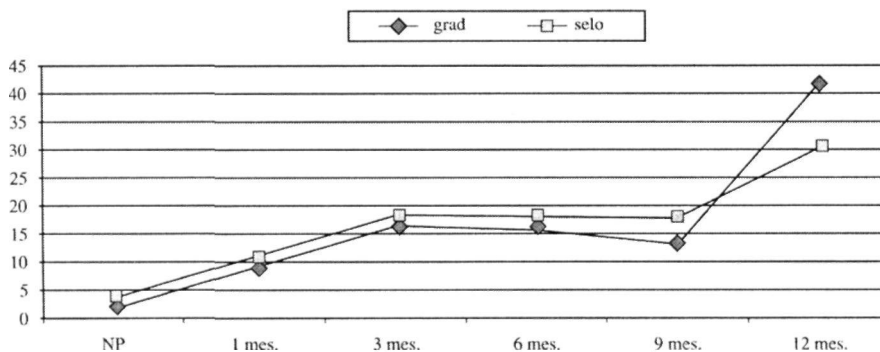
	Np	Do 1 mes.	3 mes.	6 mes.	9 mes.	12 mes.	Ukupno
1996.	7	26	28	24	37	28	150
1997.	–	36	25	27	24	49	161
1998.	3	6	26	21	16	58	130
1999.	11	1	23	22	13	58	128
2000.	7	9	20	22	20	34	112
Ukupno	28	78	122	116	110	227	681
%	4,11	11,45	17,91	17,03	16,15	32,70	100
				OpDo 66,51 %			

Uočavamo da je optimalnih šest i više meseci dojeno 453 odojčadi od 681, odnosno 66,51 %.

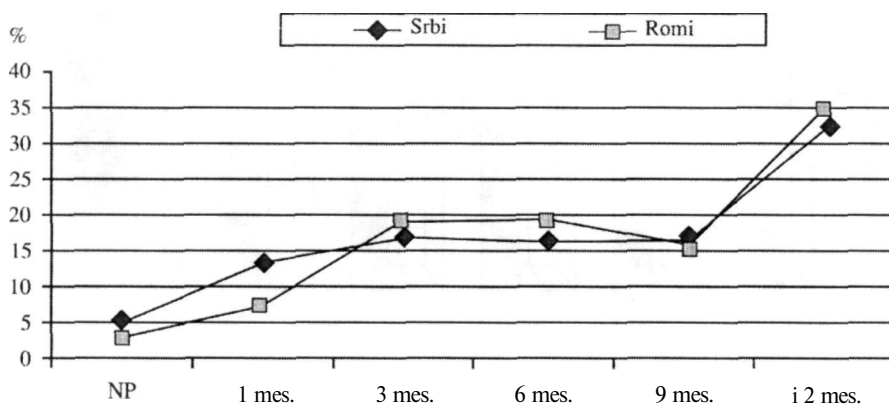
Dijagram 1. Upoređivanje StDo za periode 92-96 i 96-00 god.

B. 1) Utvrdili smo da je od 213 odojčadi koja žive u gradu OpDo 148 ili 69,48%, istovremeno od 468 koja žive u seoskoj sredini OpDo je 305 ili 65,17% (dijagram 2).

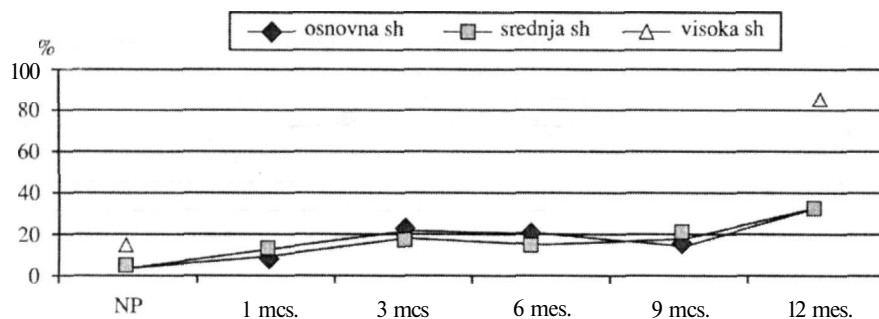
Dijagram 2. Stopa dojenja u gradu i selu

2) Ispitujući uticaj nacionalne pripadnosti na StDo uočili smo da je optimalnih 6 i više meseci u grupi srpske odojčadi od 444 dojeno 289 ili 65,09% a u grupi romske odojčadi od 237 dojeno je 168 ili 70,88% (dijagram 3).

Dijagram 3. Uporedna stopa dojenja Srba i Roma

3) Prema stepenu stručnog obrazovanja sve majke-dojilje smo podelili u tri grupe: I- nepismene i sa osnovnom školom; II - sa srednjom školom i III - visoko obrazovane. Dobiveni rezultati pokazuju da je iz grupe sa osnovnom školom od 244 dojilo 6 i više meseci 165 ili 67,62%; iz grupe sa srednjom školom od 430 optimalno je dojilo 284 ili 66,04%; u grupi visoko obrazovanih bilo je svega 7 majki od kojih je 6 ili 85,7% dojilo 12 meseci. Zbog malog broja majki u trećoj grupi dobiveni rezultati nisu validni za prezentovanje (dijagram 4).

Dijagram 4. Uticaj obrazovanja na stopu dojenja

vise natrijuma, visok osmolalitet, nema vitamina C i E i nezasićenih masnih kiselina, a u većoj količini izaziva okultna intestinalna krvarenja.

Literatura

Filipović, D. (1991). Ishrana zdrave i bolesne dece. Dečje novine. Gornji Milanovac.

——. (2000). Jugoslovenski odbor za zaštitu i podršku dojenju. Dojenje temelj zdrave budućnosti. Beograd.

Grgurić, J. i sur. (2000). Poredbena analiza dojenačke prehrane u međumurskoj, sisačkoj i šibenskoj županiji. *Pediatr. Croat.*, 44, 73-76.

INFLUENCE DU MILIEU VITAL, DE L'APPARTENANCE NATIONALE ET DE L'EDUCATION SUR LE DEGRE DE L'ALLAITEMENT DANS LA COMMUNE DE BOJNIK

Milomir LJUBIĆ, Bratislav ĐORĐEVIĆ
et Jasmina ZDRAVKOVIĆ-JOVANOVIĆ

Foyer de la sante de Bojnik

Dans la commune de Bojnik on a constate le degre de rallaitement. Par l'analyse retrospective du fichier on a examine l'echantillon de 681 nourrissons. On a constate que le degre de l'allaitement faisait 66,51 pour cent. Ce pourcentage des enfants allaites de 6 ou de plusieurs mois est plus grand de 13,5 que pendant la periode de 1992 a 1996. Les resultats montrent que l'acceptation et l'execution consequentes de l'initiative WHO/UNICEF pour le soutien de l'allaitement a provoqué l'aggrandissement du degre de l'allaitement.

Les mots cles: Soutient de l'allaitement, degre de l'allaitement, village, ville, Serbes, Romanies

INFLUENCE OF THE ENVIRONMENT, NATIONALITY AND EDUCATION UPON THE BREAST FEEDING RATE IN THE MUNICIPALITY OF BOJNIK

Milomir LJUBIĆ, Bratislav ĐORĐEVIĆ
and Jasmina ZDRAVKOVIĆ-JOVANOVIĆ

Medical Center, Bojnik

In the Municipality of Bojnik the overall breast-feeding rate is established. A retrospective analysis of the card file has been applied to observe a sample of 681